

HAR-NÂME’DE SIFAT FİİL KATEGORİSİ

Tuğçe TAKOĞLU*

Geliş Tarihi: Mayıs, 2017

Kabul Tarihi: Haziran, 2017

Öz

Eski Anadolu Türkçesi’nin hiciv türündeki önemli eserlerinden bir olan *Har-nâme*, edebî içeriğinin yanı sıra Türk dili açısından da önemlidir. Dönemindeki sıfat fiil eklerinin örneklerini sunması bakımından faydalanılması gereken bir kaynaktır. Ancak eserdeki sıfat fiil ekleri bugüne dek ayrıntılı olarak çalışılmamıştır. Biz bu eksikliğin giderilmesine katkı sağlamak amacıyla eserdeki sıfat fiilleri inceledik.

Bu çalışmada, bazı dilcilerce zaman ekleriyle veya kiplerle karıştırılan ancak aslında sıfat fiil eki olan ekler kategorize edilerek gösterilmiştir. Fonksiyonları belirlemede Topçu’nun (2011) *Türkçede Sıfat Fiil Kategorisi* doktora tezindeki sınıflama dikkate alınmıştır.

Anahtar Sözcükler: Sıfat Fiil Kategorisi, Eski Anadolu Türkçesi, Zaman Ekleri, *Har-nâme*.

THE CATEGORY OF VERBAL ADJEPTIVES IN *HAR-NÂME*

Abstract

Har-nâme that is one of the important satire works of Old Anatolian Turkish, is not only essential for its literary content but also the use of Turkish language. It’s a source that ought to be benefited from due to its examples of verbal adjective suffixes presentation. However the verbal adjective suffixes of the work haven’t been searched in detail up to now. We searched the verbal adjectives in that work with the aim of making a contribution to fulfilling a need in the literature.

In this study, the suffixes, which are confused with some tense suffixes or modals but actually verbal adjective ones by some linguists, are categorized. At to determine the functions, has been taken into consideration the classification in the postgraduate thesis of Topçu (2011) *Verbal Adjektives in Turkish*.

Keywords: The Category of Verbal Adjektives, Old Anatolian Turkish, Tense Suffixes, *Har-nâme*.

Giriş

Sıfat fiilin ne olduğunu açıklamadan önce dilcilerin yaptığı adlandırma ve tanımlara bakmamız gerekmektedir. Bu konuda genel görüşler şu şekildedir:

Zeynep Korkmaz sıfat fiili şu şekilde açıklamıştır; “Sayı ve şahsa bağlı fiil çekimine girmeyen, fakat aldığı eklerle fiilin zamanına bağlı olarak taşıdığı kavramı sıfatlaştırdığından kendisinde sıfat ve fiil niteliklerini birleştiren fiil şekli.” (Korkmaz, 1992: 132). Korkmaz

* Yüksek Lisans Öğrencisi; Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, tugce.takoglu@gmail.com.

(Korkmaz, 1992) sıfat fiil tanımının devamında geçmiş zaman (-dIk/-dUk, -mİş/-mUş), geniş zaman (-r), geçmiş ve şimdiki zaman (-An), süreklilik (-IcI, -UcU), gelecek zaman (-AcAk), olumsuz geniş zaman (-mAz) olarak sıfat fiil eklerini sayar

Tahsin Banguoğlu “Sıfatfiil fiilin zamana bağlı olarak kavramını sıfatlaştıran bir şeklidir. Zaman anlatımı taşımaları yönünden adfiillerden ayrılırlar.” demiştir (Banguoğlu, 1995: 422). Sıfat fiilleri geçmiş sıfatfiilleri, hal sıfatfiilleri, gelecek sıfatfiilleri olarak sınıflandırır.

Hacıeminoğlu (Hacıeminoğlu, 2008: 163) sıfat fiilleri, fiilin zamana bağlı olarak kavramını sıfatlaştıran bir şekil olarak tanımlar ve geçmiş günler, oturan adam, satılacak eşya örneklerini verir.

Tahir Nejat Gencan ise şu açıklamayı yapar: “Varlıkları niteledikleri ya da belirttikleri için sıfat; özne, nesne, tümleç olarak yan önerme kurdukları için de eylem gibi sayılan sözcüklere sıfat-eylem denir. Hem sıfat, hem eylem olan bu sözcüklere ortaç da denir.” (Gencan, 2007: 434)

Muharrem Ergin sıfat fiiller için partisip terimini kullanır ve açıklar: “Partisipler nesnelere hareket vasıflarını karşılayan fiil şekilleridir. Hareket vasıflarını belirtmek suretiyle nesnelere karşıladıklarına göre nesne karşılayan kelimeler olarak partişipler mana bakımından isim cinsinden kelimeler arasına girer.” (Ergin, 2002: 333)

Faruk Kadri Timurtaş (Timurtaş, 2012: 135-137) partisip terimini kullanmış ve partişiplerin fiillerin sıfat şekilleri olduğunu söylemiş ve bunları geniş zaman partişipleri, geçmiş zaman partişipleri, gelecek zaman partişipleri olarak sınıflandırmıştır.

Hatice Şahin: “Sıfat-fiiller hareket ve zaman bildirerek nesnelere niteleyen kelimelerdir.” (Şahin, 2011: 74) der. Sıfat fiiller için -mİş, -dUk, -(y)AcAk, -(y)AsI, -(y)An, -(U)r, -mAz sınıflamasını yapmıştır.

Gülsevin ve Boz sıfat fiiller için “Fiillerin zamana bağlı isim ve sıfat şekilleridir. Fiillerden geçici sıfatlar yaparlar. İsimler gibi çokluk, iyelik, hal eklerini alırlar.” (Gülsevin ve Boz, 2013: 96) açıklamasını yaparlar. Gülsevin ve Boz sıfat fiilleri -mİş, -mAdUK, -dUK, -(y)AcAK, -(y)AsI, -dAçI, -(y)An, -(U)r, -mAz olarak sınıflandırır. Ayrıca Gülsevin (Gülsevin, 1997: 123-124) sıfat fiilleri “Duyulan-Farkına Varılan Geçmiş Zaman Sıfat-Fiili, Görülen Geçmiş Zaman Sıfat-Fiili, Gelecek Zaman Sıfat-Fiilleri, Geniş Zaman Sıfat-Fiili” olarak sınıflandırmıştır.

Benzer şekilde Kâzım Köktekin (Köktekin, 2008: 128-129) sıfat fiilleri –(y)An (Geniş Zaman), –(y)AsI (Gelecek Zaman), –dUK (Geçmiş Zaman), –mİş (Geçmiş Zaman), –z (Geniş Zamanın Olumsuzu), –Ur (Geniş Zaman), –(y)AcAK (Gelecek Zaman) şeklinde sınıflandırır.

Genel görüşlere bakıldığında sıfat fiillerin nesneyi nitelediği ve hareket vasıflarını karşıladığı üzerinde durulmuştur. Bunun yanında sıfat fiillerin zaman ekleriyle karıştırıldığı görülmektedir. Özellikle sıfat fiilleri sınıflandırmada kullanılan “geçmiş zaman sıfat fiili”, “geniş zaman sıfat fiili” ifadeleri sıfat fiil eki ve zaman eki karışıklığına yol açmaktadır. Oysa sıfat fiiller zaman ekleri gibi bitimlilik sağlamamaları ve tamlanan almaları nedeniyle zaman eklerinden ayrılırlar. Zaman ekleri ise geniş zaman ve geçmiş zaman olmak üzere iki tanedir. Ayrıca zaman ekleri şahıs ekiyle yandaştır, sıfat fiil gibi tamlanan almaz.

Çiğdem Topçu (Topçu, 2011: XV) sıfat fiillerin fiilimsi kategorisine bağlı olduğunu ve eklendikleri fiilin anlamını değiştirmeden bir tamlananı nitelemesini sağlayan dil bilgisi unsurları olduğunu söyler.

Zikri Turan fiilimsiler için şu açıklamayı yapar: “Fiilleri manaca muhafaza edip şekilce geçici olarak, kullanış müddeti boyunca isim kalıbına aktarma fonksiyonuyla diğer ek türlerinden ayrı ve muadil bir kategori oluşturan eklerdir.” (Turan, 2007: 1839)

Sonuç olarak Topçu’nun ve Turan’ın sıfat fiil ekleri üzerine yaptığı açıklamalardan yola çıkarak sıfat fiillerin fiillere geldiğini, eklendikleri fiillerin anlamlarını bozmadan onları isimleştirdiğini, tamlanan aldığını ve bu tamlananı nitelediğini söyleyebiliriz.

Bu bağlamda biz bu çalışmada eklerin fonksiyonlarını dikkate alarak *Har-nâme*’deki sıfat fiilleri kategorilere ayırdık.

Har-nâme

Şeyhî’nin hiciv türünde kaleme aldığı eser mesnevi nazım biçimiyle yazılmıştır. 126 beyitten oluşmuştur. Ayrıca Türk edebiyatında ilk yerli fabl örneğidir. Şeyhî bu eserde mizahlı bir üslupla toplumun eksik ve aksayan yönlerini ölçülü bir şekilde tenkit etmiştir.

Har-nâme hakkında yapılan ilk çalışma, M. Fuad Köprülü’nün (Köprülü, 1917: 253-256) 1917’de *Yeni-Mecmua*’da yazdığı makaledir. Biz çalışmamızda Faruk K. Timurtaş’ın (Timurtaş, 1981) ve Mustafa Güneş’in (Güneş, 2015) çalışmalarındaki metin bölümlerinden faydalandık.

Har-nâme’de Sıfat Fiiller

Har-nâme’deki sıfat fiiller ilk önce üst fonksiyon ve daha sonra bu üst fonksiyonların alt fonksiyonlarına göre sınıflandırılmıştır. Fonksiyonları icra eden morfemler belirtilmiş ve ekleşme örneğinin tahlili yapılmıştır.

Alışkanlık

Alışkanlık-İstidât

-er

“*dirimiş ben döşeridüm döşeği*”

dirilirken ölüp ‘üzeyr eşeği’ H-65 (döşe-Ø-r+Ø+Ø+Ø+i-Ø-dü+m+Ø)

Alışkanlık-Olgü,Âdet

-(A/D)r

“*ol kadar çekeridi yükler ağır*”

ki teninde tü komamışdı yağır” H-41 (çek-Ø-er+Ø+Ø+Ø+i-Ø-di+Ø+Ø)

“*eydüridi gören bu süretlü*”

taş degülmi yürür sünük çatlu” H-43 (eyd-Ø-ür+Ø+Ø+Ø+i-Ø-di+Ø+Ø)

“*toğranuridi arpa arpa teni*”

gözi görünce bir avuç şamanı” H-45 (toğra-n-Ø-ur+Ø+Ø+Ø+i-Ø-di+Ø+Ø)

“*yügrüşüp çün iderler âvâze*”

yanşulanurdi taş u dervâze” H-53 (yanşu+la-n-Ø-ir+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-dı+Ø+Ø)

“*hos nefesdür diyü vü ehl ü faşîh*”

hürmet eylermiş hümâr-ı mesîh” H-66 (eyle-Ø-r+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-miş+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+Ø+Ø)

“*kurt kırkaridi kulağından*”

arşlan ürkeridi çomağından” H-67 (kırk-Ø-ar+Ø+Ø+Ø+i-Ø-di+Ø+Ø)

“*kurt kırkaridi kulağından*”

arşlan ürkeridi çomağından” H-67 (ürk-Ø-er+Ø+Ø+Ø-i-Ø-di+Ø+Ø)

“*gezerek gördi bir gögermiş ekin*”

şanki **dutardı** ol ekinile kin” H-93 (dut-Ø-ar+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-dı+Ø+Ø)

“**isteriken** helâlden rûzî

varın itdüm **harāmîler rûzî**” H-116 (iste-Ø-r+Ø+Ø+Ø+i-Ø-ken)

Diğerlerinden Ayırma

-en

“öyle yidi gök ekini terle

ki **gören** dir zihî kara tarla” H-97 (gör-Ø-en+Ø+Ø)

Gösterme

-(A/I)r

“fıkr **olurken** bu hâletün şıfatı

geldi bu kışsanuñ **münāsebeti**” H-38 (ol-Ø-ur+Ø+Ø+Ø-Ø-ken)

“eydüridi **gören** bu süretlü

taş degülmi **yürür** sünik çatlu” H-43 (yürü-Ø-r+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+Ø+Ø)

“semirüp öyle **yirler** oğlağı

ki çekicek kılin tamar yağı” H-51 (yi-Ø-r+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+Ø+Ø+Ø+Ø)

“har-ı miskin **ideriken** seyrān

kaldu görüp sığurları **hayrān**” H-54 (id-Ø-er+Ø+Ø+Ø+i-Ø-ken)

“dirimiş ben dōşeridüm dōşegi

dirilürken ölüp ‘üzeyr eşegi” H-65 (dir-il-Ø-ür+Ø+Ø+Ø-Ø-ken)

“bugün otlağda gördüm öküzler

gerüben **yürüridi** gögüzler” H-74 (yürü-Ø-r+Ø+Ø+Ø+i-Ø-di+Ø+Ø)

Gösterme sıfat fiilinin tamlananı, örneklerde de görüldüğü üzere, görev kategorisindedir. Bu yüzden +Ø morfemiyle gösterilir. Gösterme sıfat fiili kullanıldığında dikkat çekilmek istenen eylem olduğu için tamlanan telaffuz edilmez.¹ Ancak bu tamlananın olmadığını veya bu ekin zaman eki olduğunu göstermez. Zaman eki bitimlilik verir ve bitimli hâle gelecek olan daima fiildir. Zaman eki kendisinden sonra şahıs eki alır. Ekleşmesi bu

¹Örneğin “Ev yanıyor.” dediğimizde vurgulamak istediğimiz şey yanmak eylemidir. Tamlananın telaffuz edilmesine gerek yoktur. Diğer yandan “yanmış ev, yanan ev, yanacak ev vb.” örneklerinde ise sıfat fiilin tamlananı nitelediğini görürüz. Vurgulanan tamlanandır.

şekildedir. Geçmiş zaman ve geniş zaman dışında zaman eki yoktur. Gösterme sıfat fiil eki bitimli değildir ve kendisinden sonra tamlanan gelir. Bu yüzden bu eke zaman eki diyemeyiz.

İstek

İstek ve istek-emir sıfat fiilleri kiplerle karıştırılmaktadır. Turan'a (Turan: 2006) göre Türkçedeki kip sayısı fiil sayısı kadardır. Bundan hareketle bu sıfat fiil eklerinin kip eki olmadığını söyleyebiliriz. Zaten istek-emir sıfat-fiilinin –Ø dışında başka şekli yoktur. Sıfat fiil ve kip konusu Topçu'nun (2011) doktora tezinde ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

İstek-Arzu, Heves

-a

“*har gedā iken arpaya muhtāc*

gözedurem k'urıla başuma tāc” H-115 (ur-ıl-Ø-a+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+Ø+Ø)

İstek-Eğilim

-(y)A

“*varayın ben de buğday işleyeyin*

anda yaylanup anda kışlayayın” H-91 (var-Ø-a+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+yi+n)

“*varayın ben de buğday işleyeyin*

anda yaylanup anda kışlayayın” H-91 (iş+le--Ø-ye+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+yi+n)

“*varayın ben de buğday işleyeyin*

anda yaylanup anda kışlayayın” H-91 (kış+la-Ø-ya+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+yi+n)

İstek-Emir

İstek-Emir / İntizâr

-Ø

“*ol sehün işi 'izz ü nāz olsun*

düşmeninün gam u niyāz olsun” H-126 (ol-Ø-Ø+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+su+n)

İstek-Emir / Rica

-Ø

“*sen eşeksin ne şek hakīm-i ecel*

müşkülüm var keremden itgil hal” H-73 (it-Ø-Ø+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+Ø+gil)

“niçün oldı bulara erzānī

bize **bildür** şu t̄ac-ı sulṭānī” H-76 (bil-dür-Ø-Ø+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+Ø+Ø)

İstek-Emir / Sınırlama

-Ø

“şeyhī **uzatma** nāle vü āhuṭ

nüktedāndur bilür şehen-şāhuṭ” H-122 (uza-t-ma-Ø+Ø+Ø+o+Ø-Ø-Ø+Ø+Ø)

İstek-Emir / Tavsiye

-Ø

“bu işüṅ aşlına **işit** ‘illet

aṅla ‘aḳluṅda yoğise **killet**” H-82 (işit-Ø-Ø+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+Ø+Ø)

“bu işüṅ aşlına **işit** ‘illet

aṅla ‘aḳluṅda yoğise **killet**” H-82 (anla-Ø-Ø+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+Ø+Ø)

İstek-Emir / Tembih

-Ø

“ger ‘ināyetden isteseṅ **tevfir**

kılma devlet du’āsını taḳşir” H-123 (kıl-ma-Ø+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+Ø+Ø)

İstek-Emir / Temenni

-Ø

“düni ferruḥ günü sa’id **olsun**

günde bir memleket mezid **olsun**” H-27 (ol-Ø-Ø+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+su+n)

“düni ferruḥ günü sa’id **olsun**

günde bir memleket mezid **olsun**” H-27 (ol-Ø-Ø+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+su+n)

“ol şehüṅ işi ‘izz ü nāz **olsun**

düşmeniniṅ ğam u niyāz **olsun**” H-126 (ol-Ø-Ø+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+su+n)

İstek-Gereklik

-e

“k’**ideler** toğrı yollara irşād

Rivayet**-dı**

“devlet **oldıysa** halka fahr-ı güzîn

fahr idinür adını devlet ü dîn” H-19 (ol-Ø-dı+Ø+Ø+Ø+y-Ø-sa)

-miş

“çok **geçürmiş** zamāneden

yükler altında sızırup yağlar” H-63 (geç-ür-Ø-miş+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+Ø+Ø)

“nūh peygamberüj gemisine ol

virmiş iblîse kıyruğıyla yol” H-64 (vir-Ø-miş+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+Ø+Ø)

“**dirimiş** ben döşeridüm döşegi

dirilürken ölüp ‘üzeyr eşegi” H-65 (di-Ø-r+Ø+Ø+Ø+i-Ø-miş+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+Ø+Ø)

“**dimiş** ol ādemī ki hoş-demdür

ni’am olduķda bi-neġam ġamdur” H-100 (di-Ø-miş+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+Ø+Ø)

Rivayet-Olgı, Âdet**-miş**

“hoş nefesdür diyü vü ehl ü faşîh

hürmet **eylermiş** hımār-ı mesîh” H-66 (eyle-Ø-r+Ø+Ø+Ø-Ø-miş+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø-Ø+Ø+Ø)

Rivayet-Tasvir**-miş****tamlananı görev kategorisinde**

Tamlananı telaffuz edilmeyen sıfat fiillerdir.

“ol kadar çekeridi yükler ağır

ki tenünde tü **komamışdı** yağır” H-41 (ko-ma-miş+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø-dı+Ø+Ø)

“nice tü **kalmamışdı** et ü deri

yükler altında kana batdı deri” H-42 (kal-ma-miş+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø-dı+Ø+Ø)

“dudağı **sarkmış** u düşmiş eņek

yorulur arkasına kónsa sişek” H-44 (sarĸ-Ø-miş+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+Ø+Ø)

“dudağı sarĸmıř u dūřmıř eřek

yorulur arkasına kónsa sişek” H-44 (dūř-Ø-miş+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+Ø+Ø)

“arpa gördi gögermiş aē eşek

buldı cān derdine ‘ilāc eşek” H-95 (gög-er-Ø-miş+Ø+Ø)

“dāneden gördi yiri pāk olmuř

gök ekinlięi ĸara ĸāk olmuř” H-106 (ol-Ø-muş+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+Ø+Ø)

“dāneden gördi yiri pāk olmuř

gök ekinlięi ĸara ĸāk olmuř” H-106 (ol-Ø-muş+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+Ø+Ø)

tamlananı anlam kategorisinde

Tamlananı telaffuz edilen sıfat fiillerdir.

“gezerek gördü bir gögermiş ekin

şanki dutardı ol ekinile kin” H-93 (gög-er-Ø-miş+ek-in+Ø)

Tahmin

Tahmin-Endişe

-(y)e

“nice yiyem odun ile letler

bulayın buğday ile ‘izzetler” H-92 (yi-Ø-ye+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+m+Ø)

Tahmin-İhtimāl

-r

“eyle yidi gök ekini terle

ki gören dir zih i ĸara tarla” H-97 (di-Ø-r+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+Ø+Ø)

Tahmin-İmkān

-a

“didi sehl ola bu iřün ařlı

çünki řerĸ oldı bābı vü faşlı” H-90 (ol-Ø-a+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+Ø+Ø)

Tahmin-Kıyas**-a***“her sığırdan eşek nite **ola** kem**çün meşeldür ki dir benî âdem” H-78 (ol-Ø-a+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+Ø+Ø)***Tahmin-Yetkinlik****-e***“kim **ola** bâri bir iki eclâf**k’ide tevķî’i pādīşāha hılāf” H-119 (id-Ø-e+Ø+Ø+Ø+Ø-Ø-Ø+Ø+Ø)***Yetkinlik****Yetkinlik-Elverirlik****-IcI***“ne yüküm bir nefes **giderici** var**ne biraz çekmegine yarıcı var” H-114 (gid-er-Ø-ici+Ø+Ø)**“ne yüküm bir nefes giderici var**ne biraz çekmegine **yarıcı** var” H-114 (yar-Ø-ıcı+Ø+Ø)***Yetkinlik-Elverirlik / Olgu, Âdet****-an***“bizüm ulu işimüz odundur**od **uran** içümüze o dündur” H-87 (ur-Ø-an+Ø+Ø)***Sonuç**

1.Eski Anadolu Türkçesi eserlerinden olan *Har-nâme*'de alışkanlık, diğerlerinden ayırma, gösterme, istek, olgu, rivayet, tahmin ve yetkinlik olmak üzere sekiz sıfat fiil türü tespit ettik. Bunun yanında;

a. Alışkanlık sıfat fiil üst fonksiyonunun istidât ve olgu, âdet olmak üzere iki alt fonksiyonu,

b. İstek sıfat fiil üst fonksiyonunun arzu-heves, eğilim, emir, gereklik, temenni olmak üzere beş alt fonksiyonu,

c. Rivayet sıfat fiil üst fonksiyonunun olgu-âdet, tasvir olmak üzere iki alt fonksiyonu,

d. Tahmin sıfat fiil üst fonksiyonunun endişe, ihtimâl, imkân, kıyas, yetkinlik olmak üzere beş alt fonksiyonu,

e. Yetkinlik sıfat fiil üst fonksiyonunun elverişlik alt fonksiyonu vardır.

2. 39.beyitten itibaren eşeğin içinde bulunduğu durum ve alışkanlıkları anlatıldığı için alt fonksiyon kategorilerinde en fazla örnek alışkanlık-olgu, âdet sıfat fiil kategorisinde tespit edilmiştir.

3. *Har-nâme* bir hayvan masalı olduğu için çok kullanılan bir diğer sıfat fiil türü rivayet sıfat fiili olmuştur. Özellikle eşeğin dış görünüşün anlatıldığı beyitlerde rivayet-tasvir sıfat fiili kullanılmıştır.

4. Tamlananı anlam kategorisinde olan bir örneğe rastladık. Bunun dışında tamlananların hepsi görev kategorisindeydi. Bunun nedeni vurgunun tamlanandan ziyade eylemde olmasındandır.

5.Eserde en fazla alt fonksiyon sayısı istek üst fonksiyonuna aittir. 24 örnek istek sıfat fiil örneği vardır. 14 örnek rivayet sıfat fiiline, 10 örnek alışkanlık sıfat fiiline, 6 örnek gösterme sıfat fiiline, 5 örnek tahmin sıfat fiiline, 3 örnek yetkinlik sıfat fiiline aittir. Diğerlerinden ayırma ve olgu sıfat fiillerine birer örnek vardır.

Kaynaklar

- AYDEMİR, Ö. K. (2013). “*Harnâme*’nin Söz Dizimi Özellikleri.” *Karadeniz Araştırmaları Dergisi*, 37, 183-197
- BANGUOĞLU, T. (1995). *Türkçenin Grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- DEMİR, N. ve YILMAZ, E. (2012). *Türk Dili El Kitabı*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- EKER, S. (2010). *Çağdaş Türk Dili*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- ERCİLASUN, Ahmet B. (2009). *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- ERGİN, M. (2002). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayınları.
- GENCAN, T. N. (2007). *Dil Bilgisi*. Ankara: Tek Ağaç Eylül Yayıncılık.
- GÜLENSOY, T. (2011). *Köken Bilgisi Sözlüğü A-N, O-Z*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- GÜLSEVİN, G. (1997). *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- GÜLSEVİN, G. ve BOZ, E. (2013). *Eski Anadolu Türkçesi*. Ankara: Gazi Kitabevi Yayınları.
- GÜNEŞ, M. (2015). *Germiyanlı Şeyhi ve Har-nâme’si*. Kütahya: Academia Yayınevi.
- HACIEMİNOĞLU, N. (2008). *Karahanlı Türkçesi Grameri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- KORKMAZ, Z. (1992). *Gramer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- KÖKTEKİN, K. (2008). *Eski Anadolu Türkçesi*. Erzurum: Fenomen Yayınları.

- KÖPRÜLÜ, M. F. (1917). “*Harnâme.*” *Yeni Mecmua.* 13, 253-256.
- ŞAHİN, H. (2011). *Eski Anadolu Türkçesi.* Ankara: Akçağ Yayınları.
- TİMURTAŞ, F. K. (1961). “Şeyhî ve Çağdaşlarının Eserleri Üzerinde Gramer Araştırmaları II: Şekil Bilgisi.” *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten.* 53-136.
- TİMURTAŞ, F. K. (1981). *Şeyhî'nin Harnâmesi.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- TİMURTAŞ, F. K. (2012). *Eski Türkiye Türkçesi.* İstanbul: Kapı Yayınları.
- TOPÇU, Ç. (2011). *Türkçede Sıfat Fiil Kategorisi.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- TURAN, Z. (1999). “Türkçede Basit/Birleşik Çekim Ayırımıyla Sembolleşen Fiil Çekiminin Problemleri.” *Journal of Turkish Studies,* Volume.30/III
- TURAN, Z. (2007). “Türkçenin Yapım ve Çekim Düzeninde Yer Alan Eklerin Sınıflandırılması Nasıl Olmalıdır?” *IV. Uluslar Arası Türk Dili Kurultayı Bildirileri II (24-29 Eylül 2000).* Ankara: TDK Yayınları, 1835-1844.
- TURAN, Z. (2008). “Gösterme Sıfat Fiili” *Ahmet Bican Ercilasun Armağanı.* Ankara: Akçağ Yayınları, 235-243
- TÜRK, V., DOĞAN Ş. ve ŞERİFOĞLU Y. (2011). *Eski Anadolu Türkçesi Dersleri.* İstanbul: Kesit Yayınları